

O‘ZBEKISTONNING JANUBIY VILOYATLARI AHOLISI ORASIDA TO‘QUVCHILIK VA YIGIRUV.

Nurullayeva Ruxshona Xayrullayevna

Termiz davlat universiteti Dizayn (milliy kostyum) ta’lim yo‘nalishi, 2-kurs 122-
guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqola O‘zbekistonning janubiy viloyatlari aholisi orasida to‘quvchilik va yigiruv san’atining rivojlanishi, uning tarixi va hozirgi kundagi ahamiyati haqida hikoya qiladi. Janubiy viloyatlarning o‘ziga xos madaniyati va an’analari to‘quvchilik va yigiruv ishlarida o‘z aksini topgan. Ushbu maqolada to‘quvchilik va yigiruv san’ati bilan shug‘ullanadigan aholi guruhlari, ularning mahsulotlari va bu hunarning iqtisodiy va madaniy ahamiyati tahlil qilinadi. Maqolaning asosiy maqsadi – janubiy viloyatlarda to‘quvchilik va yigiruv san’atining jozibadorligi va o‘ziga xosligini yoritishdir.

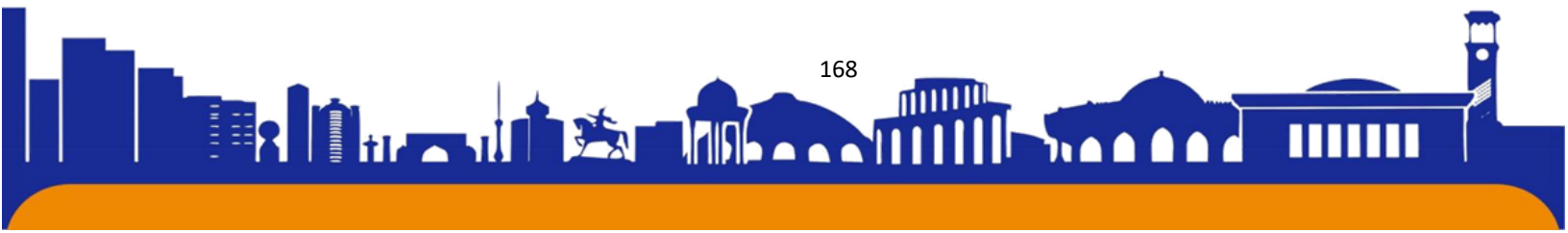
Kalit so‘zlar: To‘quvchilik, yigiruv, janubiy viloyatlar, O‘zbekiston, hunarmandchilik, madaniy meros, an’analar, iqtisodiy ahamiyat, milliy naqshlar

WEAVING AND SPINNING AMONG THE POPULATION OF THE SOUTHERN REGIONS OF UZBEKISTAN.

Abstract: This article tells about the development of the art of weaving and spinning among the inhabitants of the southern regions of Uzbekistan, its history and its importance today. The unique culture and traditions of the southern regions are reflected in weaving and spinning. This article analyzes the population groups engaged in the art of weaving and spinning, their products, and the economic and cultural importance of this craft. The main goal of the article is to highlight the attractiveness and uniqueness of weaving and spinning art in the southern regions.

Key words: Weaving, spinning, southern regions, Uzbekistan, crafts, cultural heritage, traditions, economic importance, national patterns

ТКАЦЬЕ И ППРЯДЕНИЕ СРЕДИ НАСЕЛЕНИЯ ЮЖНЫХ РАЙОНОВ УЗБЕКИСТАНА.

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-6

Аннотация: В данной статье рассказывается о развитии искусства ткачества и прядения среди жителей южных регионов Узбекистана, его истории и значении в наши дни. Уникальная культура и традиции южных регионов отражены в ткачестве и прядении. В данной статье анализируются группы населения, занимающиеся ткачеством и прядением, их продукция, а также экономическое и культурное значение этого ремесла. Основная цель статьи - подчеркнуть привлекательность и своеобразие ткацкого и прядильного искусства южных регионов.

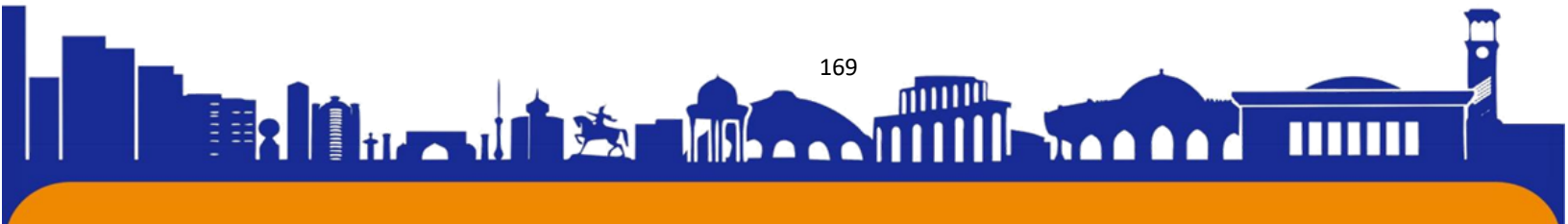
Ключевые слова: Ткачество, прядение, южные районы, Узбекистан, ремесла, культурное наследие, традиции, хозяйственное значение, национальные узоры.

O'zbekistonning janubiy viloyatlari, xususan, Surxondaryo, Qashqadaryo va Buxoro, boy madaniy meros va an'analar bilan mashhur. Ushbu hududlarda to'quvchilik va yigiruv san'ati qadimdan rivojlangan va hozirgi kunda ham o'z ahamiyatini saqlab qolmoqda. Ushbu maqolada janubiy viloyatlar aholisi orasida to'quvchilik va yigiruv san'atining tarixi, rivojlanishi va uning hozirgi kundagi ahamiyati tahlil qilinadi. O'zbekistonning janubiy viloyatlarida to'quvchilik va yigiruv san'ati nafaqat iqtisodiy faoliyat, balki ijtimoiy va madaniy hayotning ajralmas qismidir. Ushbu hududlar aholisi asrlar davomida o'z hunarlarini avloddan avlodga o'tkazib kelishgan, bu esa milliy o'ziga xoslik va identifikatsiyaning muhim qismi hisoblanadi.

To'quvchilik san'ati

To'quvchilik O'zbekistonning janubiy viloyatlarida qadimdan rivojlangan hunar bo'lib, u asosan ipak va paxta to'qish bilan bog'liq. Bu hududlarda ipakchilik katta ahamiyatga ega bo'lib, milliy matolar, xususan, atlas va adras to'qiladi. To'quvchilik san'ati bir necha avlodlardan avlodlarga o'tib kelgan bo'lib, bu hunar an'analarini saqlab qolgan va rivojlantirgan mahalliy hunarmandlar tomonidan amalga oshiriladi.

1. Matolar va naqshlar: Janubiy viloyatlarda to'qilgan matolar o'zining yorqin ranglari va murakkab naqshlari bilan ajralib turadi. Bu naqshlar milliy o'ziga xoslik va madaniyatni aks ettiradi. Naqshlar asosan geometrik, floral va abstrakt shakllarda bo'lib, har bir naqsh o'ziga xos ma'noga ega.

2. To'quvchilarning roli: Janubiy viloyatlarning to'quvchilari o'z mahoratlarini namoyish etib, noyob va sifatli mahsulotlar yaratadilar. Ularning ishlari nafaqat mahalliy bozorlarda, balki xalqaro ko'rgazmalarda ham yuqori baholanadi.

Mahalliy xomashyo va ishlab chiqarish jarayoni. Janubiy viloyatlar to'quvchilik sanoati uchun boy xomashyo bazasiga ega. Paxta O'zbekistonning asosiy xomashyo mahsulotlaridan biri bo'lib, janubiy viloyatlarda keng tarqalgan. Paxtani yig'ish va qayta ishlash jarayoni hunarmandchilik bilan chambarchas bog'liq.

1. Ipakchilik: Ipakchilik san'ati janubiy viloyatlarda o'ziga xos o'rin tutadi. Buxoro va Qashqadaryo viloyatlarida ipak qurti yetishtirish va ipak iplarini olish tarixi juda qadimiydir. Ipakchilik mahsulotlari yuqori sifatli bo'lib, milliy va xalqaro bozorlarda katta talabga ega.

2. Paxta va uning mahsulotlari: Paxta yig'ish mavsumi mahalliy aholi uchun muhim davr hisoblanadi. Paxta tolalaridan yigirilgan iplar to'quvchilar uchun asosiy xomashyo bo'lib xizmat qiladi.

Yigiruv san'ati

Yigiruv san'ati ham janubiy viloyatlarda rivojlangan bo'lib, u asosan paxta tolalarini yigirish orqali ipak va paxta iplarini tayyorlash bilan bog'liq. Ushbu hunar ipak va paxta matolarini yaratishda muhim ahamiyatga ega.

1. Yigiruv jarayoni: Yigiruv jarayoni qo'l mehnati va maxsus asbob-uskunalar yordamida amalga oshiriladi. Bu jarayonda yigirilgan iplar to'quvchilik uchun tayyorlanadi va sifatli matolar yaratishda qo'llaniladi.

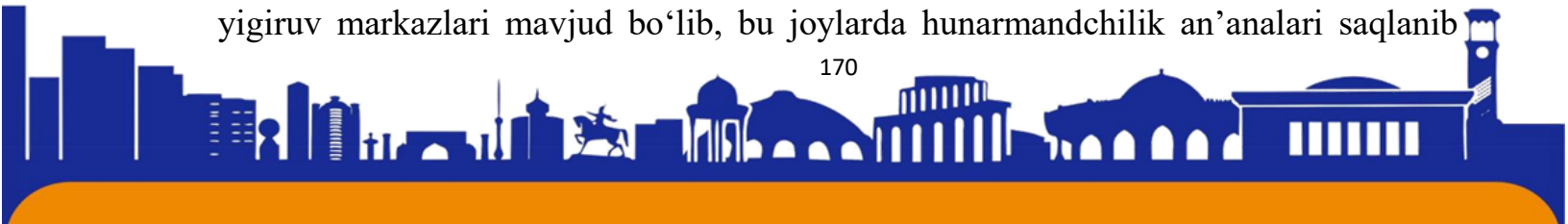
2. Hunarmandlar: Janubiy viloyatlarning yigiruvchilari o'z mahorati va tajribasini avloddan-avlodga o'tkazib kelishadi. Ularning ijodi milliy matolarni yaratishda muhim rol o'ynaydi.

Iqtisodiy va madaniy ahamiyati

1. Iqtisodiy ahamiyat: To'quvchilik va yigiruv san'ati janubiy viloyatlarning iqtisodiyotida muhim o'rin tutadi. Ushbu hunarlar mahalliy aholining daromad manbai bo'lib, ular milliy va xalqaro bozorlarda o'z mahsulotlarini sotadilar.

2. Madaniy merosni saqlash: To'quvchilik va yigiruv san'ati janubiy viloyatlarning madaniy merosini saqlash va rivojlantirishga yordam beradi. Bu hunarlar orqali milliy an'analar va qadriyatlar yangi avlodlarga yetkaziladi.

Hunarmandchilik markazlari. Janubiy viloyatlarda bir qator to'quvchilik va yigiruv markazlari mavjud bo'lib, bu joylarda hunarmandchilik an'analari saqlanib

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-6

qolgan va rivojlanmoqda. Ushbu markazlar hunarmandlar uchun o'z mahsulotlarini yaratish va sotish imkoniyatlarini taqdim etadi. Boysun: Surxondaryo viloyatining Boysun tumani to'quvchilik san'ati bilan mashhur bo'lib, bu yerda yaratilyotgan mahsulotlar milliy o'ziga xoslik va yuqori sifat bilan ajralib turadi. Kitob: Qashqadaryo viloyatining Kitob tumani ham to'quvchilik va yigiruv san'ati markazlaridan biri hisoblanadi. Bu yerda o'ziga xos naqsh va ranglar bilan boyitilgan matolar yaratiladi.

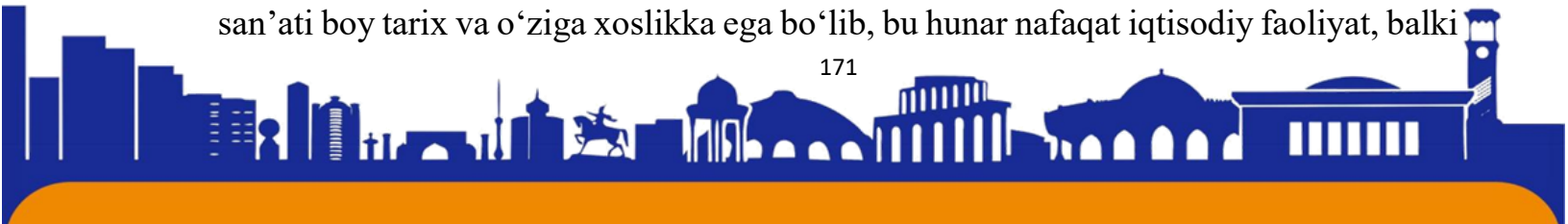
Zamonaviy rivojlanish tendensiyalari: Innovatsiyalar va texnologiyalar: Zamonaviy texnologiyalar va innovatsiyalar to'quvchilik va yigiruv san'atiga yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Elektron to'quv dastgohlari va avtomatlashtirilgan yigiruv texnologiyalari mahsulotlar sifatini oshiradi va ishlab chiqarish jarayonini tezlashtiradi. Global bozorlar bilan integratsiya: Janubiy viloyatlar hunarmandchiligi global bozorlarda ham tan olinmoqda. Internet orqali mahsulotlarni sotish va xalqaro ko'rgazmalarda ishtirok etish hunarmandlarga o'z mahsulotlarini kengroq auditoriyaga taqdim etish imkonini beradi. Madaniy turizm: Madaniy turizm janubiy viloyatlarda to'quvchilik va yigiruv san'atini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Hunarmandchilik markazlariga sayohatlar orqali turistlar milliy san'at va madaniyat bilan yaqindan tanishishadi, bu esa hunarmandlar uchun qo'shimcha daromad manbai bo'lib xizmat qiladi.

Ijtimoiy va madaniy ahamiyati

1. Jamiyatdagi roli: To'quvchilik va yigiruv san'ati mahalliy jamiyatlar hayotining ajralmas qismi hisoblanadi. Bu hunar nafaqat iqtisodiy faoliyat, balki ijtimoiy o'zaro munosabatlar va madaniy merosni saqlash vositasi hamdir.

2. Ayollar roli: To'quvchilik va yigiruv san'atida ayollar muhim rol o'ynaydi. Bu hunar orqali ayollar nafaqat o'z oilalariga moddiy yordam ko'rsatadi, balki milliy an'analarni saqlash va rivojlantirishda ham ishtirok etadilar.

Xulosa: O'zbekistonning janubiy viloyatlari aholisi orasida to'quvchilik va yigiruv san'ati katta ahamiyatga ega. Ushbu hunarlar milliy madaniyat va an'analarni saqlab qolish va rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. To'quvchilik va yigiruv san'ati orqali yaratilgan mahsulotlar nafaqat iqtisodiy ahamiyatga ega, balki milliy merosni saqlash va yangi avlodlarga yetkazishda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli, janubiy viloyatlarda to'quvchilik va yigiruv san'atining rivojlanishi va qo'llab-quvvatlanishi zarurdir. O'zbekistonning janubiy viloyatlarida to'quvchilik va yigiruv san'ati boy tarix va o'ziga xoslikka ega bo'lib, bu hunar nafaqat iqtisodiy faoliyat, balki

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-6

madaniy merosning ajralmas qismidir. Zamonaviy rivojlanish tendensiyalari va innovatsiyalar bu sohani yanada rivojlantirish va global miqyosda tan olinishiga yordam beradi. Shu sababli, janubiy viloyatlarda to'quvchilik va yigiruv san'atini qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish milliy madaniyatni saqlash va iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdukarimov, I. (2019). "O'zbekiston hunarmandchiligi tarixi". Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi nashriyoti.
2. Kadirov, S. (2020). "Milliy an'analar va zamonaviy dizayn". Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti nashriyoti.
3. Rasulov, M. (2018). "O'zbek xalq amaliy san'ati". Toshkent: San'at nashriyoti.
4. Usmonova, N. (2021). "Surxondaryo viloyatida to'quvchilik va yigiruv hunari". Surxondaryo: Termiz Davlat Universiteti nashriyoti.
5. Xudoyberdiyev, A. (2017). "O'zbekiston to'quvchilik sanoati va uning rivojlanish istiqbollari". Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti.

